

derne vurderes til Salgsvardi, medført betydelige Ulemper og lagt Hindringer i Veien for den ønskelige Fremme af Stedernes Overgang til Selveiendom. I dette praktiske Spørgsmaal forekommer det mig saaledes, at der under den Tvivl, der finder Sted, kan være overveiende Anledning til at følge Regjeringens Mening, og da Regjeringen, som bedst er bekendt med samtlige Forhold, har erklæret sig for den Fremgangsmaade, der ligger til Grund for Fleertallets Forslag, har jeg allerede af den Grund for mit Vedkommende sluttet mig hertil. For det Tilfælde, at Mindretallets principale Forslag ikke skulde vinde Bisald, er der stillet et subsidiairt Forslag, nemlig, at der skulde tilføies i Fleertallets Paragraph, at der ogsaa skulde tages Hensyn ved Ansættelsen til Bestemmelserne i Resolutionen af 1ste Juli 1846. Det vil erindres, at der ved Anvendelsen af denne Resolution skal foregaae en Ansættelse eller Taxation efter Salgsvardien, nemlig efter Stedets Værdi som Arvefæstetid, og af denne Værdi skulde der atter skjæntes Arvefæsteren en Trediedeel. Resultatet af en saadan Tilføielse, som Mindretallet har givet, vilde altsaa blive, at Taxationscommissionen først skulde ansætte Stedets Kjøbesum paa den Maade, som Fleertallets Forslag gaaer ud paa efter Jordebogsafigifter og Indfæstning, men, naar denne Kjøbesum var udfunden, skulde der tages Hensyn til Størrelsen af det Afslag, som Brugerne ville kunne have opnaaet efter Resolutionen af 1ste Juli 1846, og denne sidste da anvendes som en Regulator, efter hvilken man, uden dog strengt at holde sig til den, kunde forhøje eller nedsætte den Kjøbesum, der var udfunden paa den første Maade. Fleertallet har ikke kunnet overbevise sig om, at det vilde være en heldig Fremgangsmaade, saaledes at indbringe et ganske andet Moment i den foreslaaede Fremgangsmaade. At vurdere Stedet paa den ene og den anden Maade, og derefter overlade det til Commissionen ved et vilkaarligt Skøn at ansætte Kjøbesummen, troer jeg vil gjøre Sagen mere forviklet, end ønskelig er.

Med Hensyn til § 3 om Leiesteder er der samme Forskjel mellem Fleertallets og Mindretallets Mening; Fleertallet mener, at Kjøbesummen skal ansættes ved Hjælp af Leieafgiften,

Mindretallet derimod, at den skal ansættes efter Salgsvardien, og derfra afdrages da et mindre Beløb end det, der indrømmes Fæsteren. Dette er vel i og for sig mindre vigtigt, da det kun angaaer Leiestederne. Jeg troer dog, at Spørgsmaalet, om man vil antage Mindretallets Forslag, maa væsentlig afhænge af, hvad Thinget antager med Hensyn til den Fremgangsmaade, der skal følges ved Fæstestederne. Jeg kan derfor i det Hele henholde mig til, hvad jeg til § 2 har tilladt mig at anføre til Forsvar for, at den af Fleertallet foreslaaede Fremgangsmaade fortjener Forrinnet. Med disse faa Bemærkninger skal jeg slutte, og afvente, hvad der under Forhandlingerne nærmere maatte kunne fremkomme, som jeg antager kunde trænge til Svar.

Finantsministeren: Der er fra forskjellige Sider under den foregaaende Forhandling af denne Sag blevet udtalt, at det Spørgsmaals Afgjørelse, paa hvilke Vilkaar Kronens Fæste-Bønder skulde kunne faae Selveiendom, ikke paa nogen Maade burde sammenblandes med eller præjudicere det almindelige Spørgsmaal om det private Fæstegods's Overgang til Selveiendom. Heri er jeg naturligviis aldeles enig, og jeg skal saameget mere vogte mig for at gaae ind paa det almindelige Spørgsmaal, som min Stilling i Ministeriet nu kun vil være faa Dage. Men, naar det skal blive en alvorlig Overbeviisning i og udenfor denne Sal, at der virkelig Intet bliver præjudiceret for det almindelige Spørgsmaal ved den Afgjørelse, som nu tages om Afhandelsen af Kronens Fæstegods, saa mener jeg, at det ogsaa bør udvikes, at der ere særegne virkelig retfærdiggjørende Grunde (Hør!) for at indrømme Kronens Fæstebønder saa store Begunstigelser (Hør!) som der indrømmes dem i nærværende Forslag, og det saameget mere, som denne Foranstaltning slet ikke sættes i Forbindelse med Spørgsmaalet om Fæstebaandets Afsløsning. Men ogsaa fra en anden Side har jeg holdt mig forpligtet til, nærmere at oplyse hele Forholdet, at oplyse den billige Adkomst, (Hør!) som jeg troer Kronens Fæstebønder have til disse Begunstigelser, for nemlig at forsvare, at en saa stor Deel af den gangbare Priis, en saa stor Deel af Statens Formue,